

Projekt

UCHWAŁA Nr 2019

Rady Gminy Lubomino

z dnia .....

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 -2021

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.), art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.) Rada Gminy Lubomino uchwała co następuje:

§ 1

Uchwała się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubomino.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Stanisław Sienkiewicz

UZASADNIENIE

Obowiązek podjęcia uchwały przez Radę Gminy wynika z art. 176 pkt. 1 oraz art.179 ust. 2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r., poz. 998).

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma obowiązek zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu pomocy i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m.in. opracowuje 3 letnie programy wspierania rodziny. Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych.

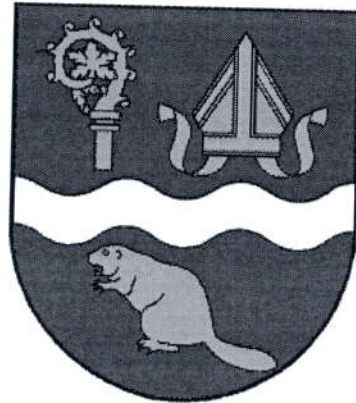
Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo – wychowawczych przy współpracy samorządu i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

WOJT
mgr Andrzej Mazur

Załącznik
do uchwały Nr.....
Rady Gminy Lubomino
z dnia.....

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2019 - 2021**

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na Gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 przedmiotowej w/cyt. Ustawy, do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Rodzina i dziecko są chronione w ustawodawstwie polskim i międzynarodowym. art.. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo, znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Jednym z podstawowych zasad Konstytucji jest ochrona praw rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony państwa.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna, składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań. Zdrowa rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje, zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, dając im możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi, bez pomocy z zewnątrz, często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, nie potrafi rozwiązywać swoich problemów w celu wyjścia z sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności: alkoholizm, narkomanię, przestępczość, niewydolność opiekuńczo-wychowawczą oraz przemoc w rodzinie. Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występowanie ich często jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które to stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie. Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności

przez pracowników socjalnych a w razie potrzeby przez asystentów rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę. Pomoc rodzinie ma na celu przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało, przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i w społeczeństwie.

Zapisy Programu są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego, takimi jak m.in. :

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997r. nr 78, poz. 483)
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r., poz.998 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r. poz. 1860 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018r. poz. 1508 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 r. poz. 2137 z późn.zm.)
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018r. poz. 1030 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2018r., poz. 2137 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2018r. poz. 2220 z późn. zm.)
10. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubomino na lata 2012-2020 przyjęty uchwałą Nr XV/92/2012 Rady Gminy Lubomino z dnia 27 czerwca 2012 r.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;

- a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz prowadzenie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
- a. podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b. kosztów związanych z udzieleniem pomocy ponoszonej przez rodziny wspierające
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- 7) prowadzeni monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie gminy.

1) Charakterystyka Gminy Lubomino

Gmina Lubomino jest gminą wiejską o powierzchni 149,2 km², położoną w północno-zachodniej części województwa warmińsko- mazurskiego. Siedziba gminy położona jest w odległości 27 km od Lidzbarka Warmińskiego, 40 km od Olsztyna, 125 km od Gdańska i 250 km od Warszawy.

Od 1999 r. wchodzi w skład Powiatu Lidzbarskiego. Obszarowo jest jedną z mniejszych gmin w województwie warmińsko- mazurskim. Od północy sąsiaduje z gminą Orneta, od północnego zachodu z gminą Lidzbark Warmiński, od zachodu z gminą Miłakowo (powiat ostródzki), od wschodu z gminą Dobre Miasto (powiat olsztyński) i od południa z gminą Świątki (powiat

olsztyński).

Wschodnią granicę Gminy stanowi rzeka Łyna. Zachodnią granicę gminy stanowi rzeka Pasłęka , obejmująca obszar rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów” na rzece Pasłęce.

2) Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Lubomino

a) Sytuacja demograficzna

Gminę Lubomino zamieszkuje **3698 mieszkańców w tym 1815 kobiet, co stanowi 49,08% mieszkańców i 1883 mężczyzn, co stanowi 50,92% mieszkańców.** W Gminie Lubomino składa się 13 sołectwach, w skład których wchodzi miejscowości: Lubomino, Zagony, Gronowo, Rożyn, Wapnik , Biała Wola , Świękity, Świękitki, Samborek , Ełdyty Wielkie , Ełdyty Małe, Poborowo , Karbówka , Zajączki, Bieniewo , Wolnica, Rogiedle, Wilczkowo , Wójtowo, Piotrowo

Tabela 1. Zestawienie informacyjne o osobach / Stan na dzień 31-12-2018

Miejscowość	Razem	Nieletni	Dorośli	Kobiety	Mężczyźni
Biała Wola	192	53	139	93	99
Bieniewo	264	67	197	125	139
Edyty Małe	44	11	33	27	17
Edyty Wielkie	263	49	214	122	141
Gronowo	140	23	117	61	79
Karbówka	17	1	16	7	10
Lubomino	1190	245	945	597	593

Piotrowo	95	22	73	40	55
Poborowo	6	0	6	1	5
Rogiedle	318	60	258	158	160
Rożyń	27	3	24	13	14
Samborek	78	14	64	37	41
Świętkitki	5	1	4	2	3
Świękity	60	22	38	31	29
Wapnik	145	44	101	83	62
Wilczkowo	356	66	290	170	186
Wolnica	226	49	177	120	106
Wójtowo	23	6	17	13	10
Zagony	173	43	130	80	93
Zajączki	76	22	54	35	41
Ogółem:	3698	801	2897	1815	1883

Źródło: Ewidencja Ludności - Urząd Gminy w Lubominie

Tabela 2. Liczba mieszkańców w grupach wiekowych w latach 2016-2018

Rok		0-6	7-15	16-19	20-60 K	20-65 M	Pow 60 K	Pow 65 M
2016	Mężczyźni	151	221	80	-	1288	-	169
	Kobiety	143	195	79	1030	-	379	-
	Razem	294	416	159	1030	1288	379	169
2017	Mężczyźni	148	221	85	-	1264	-	182
	Kobiety	145	200	81	1015	-	387	-
	Razem	293	421	166	1015	1264	387	182
2018	Mężczyźni	148	211	92	-	1239	-	193
	Kobiety	146	208	89	978	-	395	-
	Razem	294	419	181	978	1239	395	193

Źródło: Ewidencja Ludności - Urząd Gminy w Lubominie

Z powyższych danych wynika, że w latach 2016-2018 liczba dzieci w wieku 0-6 lat jest w miarę stabilna i utrzymuje się w granicach 280 osób. Natomiast liczba dzieci w grupie wiekowej 7 - 15 lat utrzymuje się w granicach ok. 420 osób. Liczba osób w wieku 16-19 lat w przeciągu 3 lat wzrosła ze 159 do 181. Liczba osób w wieku produkcyjnym w latach 2016-2016 spada w niewielkim stopniu i dla kobiet waha się około 1000 osób, natomiast mężczyzn 1200. Od 2016 roku do 2018 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie rośnie co świadczy o starzeniu się społeczności gminny.

b) Charakterystyka osób korzystających z pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej bardzo jasno definiuje pojęcie pomocy społecznej. Zgodnie z art. 2.1 powyższej ustawy „Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”.

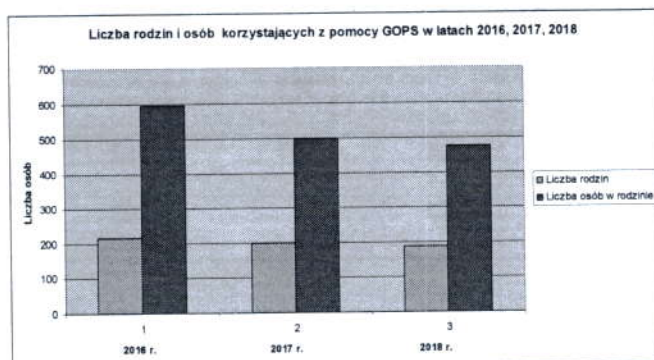
Ustawa o pomocy społecznej przewiduje kilkanaście przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną. Na przestrzeni lat, wśród dominujących powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej znajdują się cztery przesłanki: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w okresie od 2016 roku do 2018 r. udzielono wsparcia:

Tabela 3. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba rodzin	216	201	188
Liczba osób w rodzinie	596	500	477

Źródło: Sprawozdania roczne GOPS MP i PS-03

Wykres nr 1. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2016 – 2018.

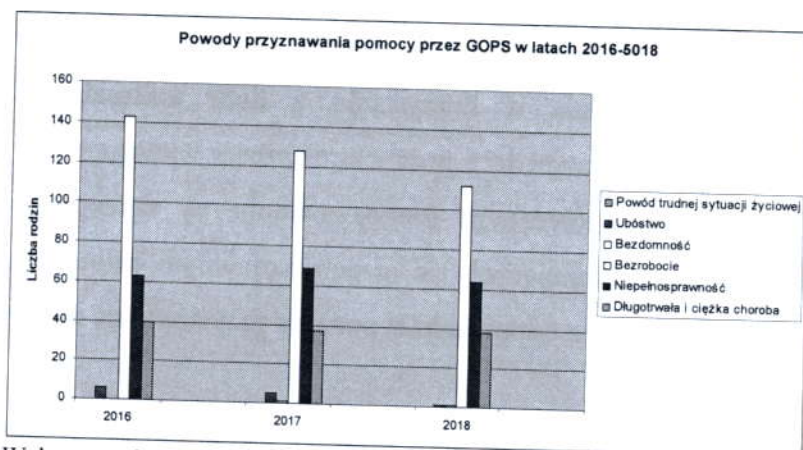
W roku 2016 roku z pomocy społecznej korzystało 216 rodzin, w tym 596 osób w rodzinach. W 2017 roku 201 rodzin, w tym 500 osób w rodzinach. Natomiast w 2018 roku z pomocy GOPS korzystało 188 rodzin, w tym 477 osób w rodzinach, a więc liczba osób korzystających z pomocy społecznej maleje.

Z obserwacji pracowników socjalnych wynika, że są to przeważnie te same środowiska uzależnione od świadczeń z pomocy społecznej i nie potrafią wyjść z kręgu pomocy społecznej. Dzieci dorosłe z rodzin, które od lat korzystają z pomocy Ośrodka również obecnie korzystają z pomocy GOPS.

Tabela 4. Powody przyznania pomocy przez GOPS w latach 2016-2018

Powód trudnej sytuacji życiowej	2016		2017		2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	6	8	5	8	1	1
Bezdomność	0	0	1	1	1	1
Bezrobocie	143	429	128	373	112	323
Niepełnosprawność	63	117	69	129	64	119
Długotrwała i ciężka choroba	40	82	37	76	38	57

Źródło: Sprawozdania MP i PS GOPS

Wykres nr 2. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2016 – 2018 z wyszczególnieniem powodów przyznania pomocy

Na podstawie sprawozdań oraz analizy dokumentów GOPS w Lubominie pracownicy socjalni wskazali rodziny z dominującym problemem jakim jest realizacja funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców biologicznych. Problemy w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych dotyczą trzech podstawowych aspektów: opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. Nadmienić należy, iż w większości rodzin problemy dotyczą więcej niż jednego obszaru.

Problemy w zakresie prawidłowej realizacji roli opiekuńczej i wychowawczej są najbardziej powiązane z brakiem umiejętności kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. Sytuacja ta przy braku zapewnienia odpowiedniego wsparcia rodzinie wobec braku prawidłowych wzorców do naśladowania przez dziecko może doprowadzić do sytuacji „dziedziczenia” negatywnych postaw rodzicielskich i niekorzystnie oddziaływać na późniejsze pełnienie ról rodzicielskich wobec własnych dzieci. Niewłaściwy klimat i czynniki patologiczne w rodzinie oraz w relacjach między jej członkami stanowią jedną z przyczyn, nierzadko główną, zaburzeń w zachowaniu dziecka.

Dominującym, poza problemem opiekuńczo – wychowawczym w rodzinie jest problem bezrobocia, połączonego z ubóstwem i niepełnosprawnością.

Bezrobocie dotyka nie tylko osoby pozostające bez pracy, lecz również ich rodziny. W radykalny sposób wpływa ono na powstawanie atmosfery napięcia i zagrożenia, a w skrajnym przypadku może być przyczyną występowania przemocy wobec członków rodziny. Bezrobocie wpływa na sytuację materialną domowników i ich samopoczucie. Dziecko z domu o trudnej sytuacji materialnej może mieć pewne ograniczenia w korzystaniu z dóbr kulturalnych. Niezaspokojone potrzeby są również źródłem uczuć zazdrości i poczucia niższości w stosunku do rówieśników lepiej sytuowanych. Trudności w społecznym funkcjonowaniu są szczególnie dotkliwe dla osób niepełnosprawnych oraz osób opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny, gdyż nie są one w stanie na równi z innymi bez odpowiedniej pomocy przystosować się do zachodzących zmian.

Poważne skutki dla całej rodziny ma także alkoholizm rodzica, który oddziałuje na wszystkich członków rodziny, a przez nadmierne koncentrowanie uwagi na problemach osoby pijącej prowadzi do zaburzeń komunikacji w rodzinie. W takiej sytuacji najważniejsze funkcje rodziny przestają być możliwe do zrealizowania. Z drugiej strony dzieci w rodzinie alkoholowej przyjmują na siebie określone role, a przez to istnieje ryzyko przejęcia destrukcyjnych wzorców zachowań.

Równie poważne w skutkach jest wychowywanie się dzieci w rodzinie przemocowej.

Oprócz uszkodzeń fizycznych, często dochodzi do długotrwałych zaburzeń emocjonalnych, stąd tak ważna jest szybka i profesjonalna pomoc osobom doznającym przemocy, jak też podjęcie działań wobec sprawcy przemocy. Występowanie przemocy w rodzinie według danych GOPS w Lubominie i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest zjawiskiem nadal często występującym, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Liczba rodzin w których toczyła się procedura „Niebieskiej Karty” w poszczególnych latach

Liczba rodzin w których toczyła się procedura „Niebieskiej Karty”	2016	2017	2018
	11	12	22

Źródło: Sprawozdania GOPS z liczby Niebieskich Kart

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie od lat realizuje Kampanię „Biała Wstążka Stop przemocy wobec kobiet” w celu uwrażliwienia społeczności lokalnej na potrzeby i prawa rodzin i osób w tych rodzinach. GOPS w Lubominie prowadzi intensywną pracę socjalną z rodzinami uwikłanymi w przemoc. Ofiary przemocy mogą korzystać z pomocy psychologicznej zapewnianej przez Urząd Gminy w Lubominie, oraz pomocy prawnej zapewnianej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim z siedzibą w Ornećcu.

Inną formą wsparcia udzielaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie skierowaną bezpośrednio do dzieci i młodzieży jest finansowanie gorących posiłków wydawanych w placówkach oświatowych.

Tabela 6. Pomoc udzielana dzieciom i młodzieży w latach 2016-2018 w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”

Liczba osób dożywianych w placówkach oświatowych	2016	2017	2018
	146	119	114

Źródło: Sprawozdania GOPS z dożywiania

Na przestrzeni trzech ostatnich lat spadła liczba dzieci objętych dożywianiem, co może być wywołane poprawą poziomu życia rodzin z dziećmi spowodowaną korzystaniem ze świadczeń wychowawczych oraz zasiłków rodzinnych.

W latach 2016-2018 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie zatrudniał jednego asystenta rodziny, na ½ etatu, w oparciu o umowę o pracę, w zadaniowym systemie czasu pracy.

Tabela 7. Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2018

Liczba rodzin	2016	2017	2018
	11	5	6

Źródło: Sprawozdania GOPS ze wsparcia asystenta rodziny

Współpraca z asystentem rodziny, poza sytuacjami kiedy obowiązek ten nakłada sąd, jest dobrowolna. Czas współpracy jest różny, w zależności od występujących problemów i determinacji rodziny, aby problemy te przezwyciężyć. Obserwuje się, że okres współpracy z asystentem wydłuża się z uwagi na mnogość problemów występujących w środowiskach.

Asystent rodziny pracuje zazwyczaj z rodziną wieloprotblemową, która od wielu lat jest w systemie pomocy społecznej i pomimo wsparcia przedstawicieli wielu instytucji – pracownik socjalny, pedagog szkolny, psycholog, kurator sądowy, policjant, wychowawca, dzieci są zagrożone odebraniem do pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. , poz. 998, z późn. zm.) określa, że co do zasady finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej należy do obowiązku powiatu. Jednakże, na mocy art. 191 ust. 9 i 10 w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku braku możliwości ustalenia gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, właściwa do ponoszenia wydatków jest gmina miejsca jego ostatniego zameldowania na pobyt stały. Jeżeli nie można ustalić miejsca ostatniego zameldowania dziecka na pobyt stały, właściwa do ponoszenia wydatków jest gmina miejsca siedziby sądu, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej (art. 191 ust. 9 i 10 w zw. z ust. 2 i 3).

3) Zasoby Gminy

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Lubomino realizują instytucje w poniższej tabeli.

Tabela 8. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Lubomino

Lp.	Nazwa instytucji	Rodzaj działalności
1.	Urząd Gminy Lubomino	Przyznawanie i wypłata stypendiów szkolnych, wyprawki szkolnej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych"500+", „Dobry start 300+", realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, specjalistyczne poradnictwo psychologiczne.
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, pomoc żywnościowa PEAD, asystent rodziny, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – Zespół Interdyscyplinarny przy GOPS, Karta Dużej Rodziny, realizacja Programu „Akademia Rodziny”
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych, takich jak: alkoholizm, narkomania, współzależnienie członków rodziny.
4.	Placówki Oświatowe z terenu Gminy Lubomino	Działalność edukacyjno – wychowawcza, wsparcie psychologiczno – pedagogiczne, organizacja dzieciom czasu wolnego.
5.	Placówki służby zdrowia	Działalność z zakresu profilaktyki i opieki zdrowotnej
6.	Parafie z terenu Gminy Lubomino	Działalność charytatywna, organizowanie wypoczynku, paczek świątecznych, prowadzenie terapii rodzinnej, nauk przedmażeńskich.

W latach 2019-2021 Gmina Lubomino realizować będzie projekt „Akademia Rodziny” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w zakresie osi priorytetowej 11 Włączenie społeczne, Działanie RPWM 11.2 Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, numer projektu RPWM.11.02.03-28-0033/18. Celem projektu jest podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzinnej 60 osób z terenu Gminy Lubomino. Każdy z uczestników projektu zostanie poddany wieloprotblemowej diagnozie zasobów i deficytów przez zespół specjalistów – psycholog, asystent rodziny, pracownik socjalny. Na podstawie diagnozy dla każdego uczestnika zostanie przygotowana indywidualna ścieżka reintegracji, obejmująca przynajmniej trzy rodzaje wsparcia określone w projekcie. Będzie to poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne), zajęcia dla rodzin prowadzone metodą Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach, wsparcie asystenta rodziny, zajęcia warsztatowe (Szkoła dla Rodziców, warsztaty racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, Akademia Aktywnych Rodziców), usługi opiekuńcze dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz dzieci.

4) Cele programu

a) Cel główny:

Głównym celem Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Lubomino.

b) Cele szczegółowe

1. Współpraca z rodziną w celu poprawy jakości opieki sprawowanej przez rodziców/opiekunów,
2. Zapewnienie wsparcia i opieki dzieciom w rodzinach zagrożonych,
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
4. Podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,

Współpraca z rodziną w celu poprawy jakości opieki sprawowanej przez rodziców/opiekunów

Zadania:

- rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin w tym wielodzietnych,
- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- praca socjalna,
- kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe,
- udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudne sytuacje związane z przemocą w rodzinie,
- udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej,
- przydzielanie rodzinom asystenta rodziny,
- udział pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny w szkoleniach podnoszących kwalifikacje pracy z rodziną.

Zapewnienie wsparcia i opieki dzieciom w rodzinach zagrożonych

Zadania:

- kierowanie rodziców oraz dzieci do specjalistów (psycholog / pedagog),
- kierowanie dzieci na kolonie,
- zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny,

- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- praca socjalna,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.

Podjęmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

Zadania:

- utrzymanie osobistych kontaktów rodziców z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej,
- współpraca asystenta rodziny i pracownika socjalnego z koordynatorem pieczy zastępczej,
- udzielanie pomocy rodzinie w poszukiwaniu pracy zarobkowej,
- udział pracownika socjalnego /asystenta rodziny w okresowej ocenie sytuacji dziecka w placówkach/ rodzinach zastępczych w placówkach koordynujących,
- wsparcie finansowe rodzin w celu ułatwienia kontaktu z dziećmi przebywającymi w pieczy
- pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za przyszłość swojego dziecka.

Podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Zadania :

- udzielanie pomocy rodzinie przeżywającej trudne sytuacje przez objęcie wsparciem asystenta rodziny,
- udzielenie wsparcia pracownikom socjalnych,
- udział rodziców i przyszłych rodziców w zajęciach „ Akademii Aktywnych Rodziców”,
- udział rodziców w programach podnoszących kompetencje rodzicielskie „ Szkoła dla rodziców”,
- udział rodziców w zajęciach podnoszących wiedzę na temat racjonalnego gospodarowania własnym budżetem,
- udzielenie wsparcia rodzinie na czas trwania projektu poprzez zapewnienie opieki osobom zależnym (dzieciom),
- objęcie rodziny wsparciem specjalistycznym psycholog/ prawnik.

Harmonogram działań programowych

Cele szczegółowe	Zadania	Realizatorzy / partnerzy	Okres realizacji
Współpraca z rodziną w celu poprawy jakości opieki sprawowanej przez rodziców/opiekunów	Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin, w tym wielodzietnych, praca socjalna.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2019-2021
	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne.	Gmina Lubomino/ psycholog, Starostwo Powiatowe/ prawnik, GOPS Lubomino/ pracownik socjalny,	2019-2021
	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe.	Gminna Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych	2019-2021
	Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudne sytuacje związane z przemocą w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny, Policja placówki oświatowe. GKRPA, przedstawiciele służby zdrowia	2019-2021
	Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej.	GOPS Lubomino, organizacje pozarządowe, Caritas, Bank Żywności	2019-2021
	Przydzielanie rodzinom asystenta rodziny.	GOPS Lubomino	2019-2021
	Udział pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny w szkoleniach podnoszących kwalifikacje pracy z rodziną.	Kierownik GOPS, organizator szkolenia	2019-2021
Zapewnienie wsparcia i opieki dzieciom w rodzinach zagrożonych.	Kierowanie rodziców oraz dzieci do specjalistów (psycholog / pedagog), praca socjalna.	Gmina Lubomino/ GOPS/ Starostwo Powiatowe	2019-2021

	Kierowanie dzieci na kolonie.	GOPS Lubomino Kuratorium Oświaty, KRUS	2019-2021
	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny.	GOPS Lubomino	2019-2021
	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i instytucjonalnej pieczy.	GOPS Lubomino	2019-2021
Podjęmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej	Utrzymanie osobistych kontaktów rodziców z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.	Rodziny biologiczne, opiekunowie pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, asystent rodziny	2019-2021
	Współpraca asystenta rodziny i pracownika socjalnego z koordynatorem pieczy zastępczej.	Asystent rodziny, pracownik socjalny, koordynator pieczy zastępczej	2019-2021
	Udzielanie pomocy rodzinie w poszukiwaniu pracy zarobkowej.	Pracownicy socjalni, Urząd Pracy	2019-2021
	Udział pracownika socjalnego /asystenta rodziny w okresowej ocenie sytuacji dziecka w placówkach/ rodzinach zastępczych w placówkach koordynujących.	Asystent rodziny, pracownik socjalny, koordynator pieczy zastępczej	2019-2021
	Wsparcie finansowe rodzin w celu ułatwienia kontaktu z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.	GOPS Lubomino	2019-2021
	Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego.	Pomoc rodziny, wsparcie asystenta, pracownika socjalnego	2019-2021
	Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za przyszłość swojego dziecka.	Pedagog szkolny, psycholog, wychowawca, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, asystent rodziny	2019-2021

Podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez udział w projekcie współfinansowanym ze środków unijnych	Udzielanie pomocy rodzinie przeżywającej trudne sytuacje przez objęcie wsparciem asystenta rodziny.	GOPS Lubomino, asystent rodziny	2019-2021
	Udzielenie wsparcia pracowników socjalnych podczas trwania projektu.	GOPS Lubomino/ kontrakt socjalny	2019-2021
	Udział rodziców i przyszłych rodziców w zajęciach „Akademii Aktywnych Rodziców”.	Trener - Psycholog/ terapeuta	2019-2021
	Udział rodziców w programach podnoszących kompetencje rodzicielskie „Szkoła dla rodziców”.	Trener (psycholog, terapeuta, pedagog)	2019-2021
	Udział rodziców w zajęciach podnoszących wiedzę na temat racjonalnego gospodarowania budżetem.	Trener (pedagog, osoba z doświadczeniem zawodowym)	2019-2021
	Udzielenie wsparcia rodzinie na czas trwania projektu poprzez zapewnienie opieki osobom zależnym (dzieciom).	Opiekun dzienny, doświadczenie w prowadzeniu opieki nad osobami zależnymi	2019-2021
	Objęcie rodziny wsparciem specjalistycznym psycholog/ prawnik.	Prawnik psycholog/ prowadzenie poradnictwa	2019-2021

5) Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy w Lubominie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,

- Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Lubominie,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim z siedzibą w Ornece,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Lidzbarku Warmińskim,
- Organizacjami pozarządowymi.

6) Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- 2) dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

7) Przewidywane efekty realizacji Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących rezultatów:

- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo –wychowawczymi,
- wzrost świadomości dotyczącej roli i funkcji rodziny,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny,
- przeciwdziałanie kryzysom w rodzinie,
- zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dziecka i rodziny.

8) Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania rodziny są:

- 1) środki własne gminy,
- 2) pochodzące ze zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dotacje z budżetu państwa,
- 3) środki pozabudżetowe.

9) Monitoring i ewaluacja

Monitoring Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie. Odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonywanych działań oraz analizy zebranych danych dotyczących zrealizowanych w ramach Programu działań podejmowanych przez podmioty zaangażowane w jego realizację. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubominie będzie, co roku

przedkładał Radzie Gminy Lubomino sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny do dnia 31 marca. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań.